

La fe sens òbra mòrta es

Una associacion
coma la nòstra pòt
pas mès viure
unicament de
passion e de
benevolat.

Amics, amigas,

Dins Arièja, d'aqueste mes de julhet ne podèm èsser fièrs. Le Festen'Òc de Saurat e le Trad'Estiu de Foish an portat sa part de dança, de lenga e de transmission.

Doas bèlas manifestacions que, caduna de son biais, an mostrat l'interès creissent del public per la lenga e la cultura nòstras. A Saurat, la plaça del vilatge èra confle de dançaires venguts nombroses, portats pel vam de la musica. Mas pas sonque! Le teatre occitan dels Galejaires a trobat son public, atentiu, generós, curiós. Las conferéncias sus la vinha, le vin, e la plaça del vin dins las arts e dins la literatura faguèron resson amb l'identitat d'un país qu'a pas jamai perdut le gost de viure e de pensar.

A Foish, la visita de la vila en occitan es estada un moment fòrt: participants nombroses, escota atenta, personas novèlas curiosas de descobrir la vila del nòstre patrimòni dins sa lenga istorica. La lenga, aquí, tornava prene plaça dins l'espaci public, dignament, naturalament. La primièra representacion de la pèça de teatre novèla es estada tanben una escasuda de las bèlas. Mai encara, le succès de la programacion culturala nos confòrta dins nòstra tòca: le teatre occitan, que d'unes disián passat o inaccessible, a recampat un public atentiu e ganhat pel jòc e per la lenga.

Òc, aqueste estiu nos a portat de calor e de plaser. Avèm agut monde a las animacions, preséncia dins les mèdias mas dins l'ombra, una realitat mai dura s'impausa: le licenciament de la nòstra animatritz, malgrat totas las

volontats, malgrat totas las energias demòra a l'òrdre del jorn. Aquò's una catastròfa, per ela, primièr, qu'a trabalhat amb seriós, calor umana e competéncia. Per nosautres, puèi, que sabèm qu'una associacion coma l'IEO d'Arièja sens animatritz, aurà mès de mal per realizar sas ambicions emès contunhem de creire a la necessitat d'una accion culturala ambiciosa e portada sul terren. E per la cultura occitana, enfin, qu'es aquí privada d'una votz, d'una preséncia, d'una accion de contunh.

Un an tot sens cap de finançament representa una pèrda de 25.000 € d'ajuda publica, qu'es pas aisit per nosautres de recuperar, quitament se trabalham fòrça. Es una catastròfa, umana e associativa. Sabèm totes que las bonas volontats bastan pas. N'avèm, n'avèm fòrça. Mas sens mejans estables, le trabalh ne patís e les que fan viure la cultura occitana dins la vida vidanta se tròban en dificultat. Las idèas sens cap de persona per las portar cada jorn se pèrdon. Es injust. Es grèu.

Mas coma totjorn, contunharem, imaginarem, farem per la lenga. Mas ac disi clarament: una associacion coma la nòstra pòt pas mès viure unicament de passion e de benevolat. Dins aquel contexte, vòli mercejar totes les que nos an sostenguts concrètament, aquela solidaritat nos ajuda vertadièrament e testimònia d'un engatjament militant per las iniciativas occitanas. A vosautres, que dançatz, escotatz, parlatz, partejatz amb nosautres: un mercé fòrt e prigond.

Se las institucions vòlon, coma ac dison, una preséncia vertadièra de l'occitan dins le quotidian, cal qu'ajuden las associacions occitanas. Se que non son discorses voids que servisson pas, que se pèrdon dins le vent de la comunicacion oficiala. Pr'aquò, contunharem amb vosautres e amb vam. Mas contunharem tanben de dire las causas coma cal, e de demandar çò qu'es pas un privilègi, mas un dreit, atal entre totes, ac farem tot.

Annia Wolf – Presidenta

Malgrat le depart de Camilha les corses e talhièrs d'occitan se mantendrán mercé als benevòls de l'IEO d'Arièja. Evalina Houlès assegurarà le de Lavelhanet e Annia Wolf le de Foish.

Pels talhièrs demòra de confirmar...

Vos retrobam doncas en setembre per la sason 2025-2006!

Qualques datas pel mes d'Agost

03/08/2025

Salau

XXXVIII Pujada al Pòrt de Salau : musica, danças e cançons ; partatge del formatge occitan e del vin catalan.

Contact: 05 61 59 16 02
aspic.salat2@orange.fr

14 al 17/08/2025

Lushon

Hèsta Gascona, amb una representacion dels Galejaires de l'IEO 09.

Contact: pastorala31@gmail.com
06 34 95 71 22

29/08/2025

La Ròca d'Òlmes (sala de la MJC)

Serada de sosten per l'IEO 09 – Concèrt d'Eric Fraj, repaish, istòrias risolièras amb Popol Chaud, balèti...

Contact: 05 81 06 03 88
ieo09@orange.fr

31/08/2025

Castèl de Fichas (Vernhòla)

Teatre amb les Galejaires

Contact: chateaufiches@gmail.com - 06 70 07 35 83

HESTIV'ÒC

Del 21 al 24/08
PAU (64)

Entresenhas:
<https://hektivoc.com>

EMISSIONS DE RÀDIO
Cada jorn a 12h32 e 18h52 - De còr e d'òc sus Radio Transparence 93.7FM
Cada dimars de 19h00 a 20h00 - Era votz dera montanha sus Radio Couserans 94.7FM

Qualques questions a Laurie Marchand

- Laurie, diga-nos un pauc qui ès?

Adiu! En quauques mòts, soi la filha d'una Tolosana e d'un gojat de las Vosges. Apuèi annadas d'errança a París e a Tolosa, soi venguda viure dins Arièja per me raprochar d'una part de la familha e noirir le mieu gost per las montanhas e una vida pus simpla.

- Te sabèm cantaira. Se nos pòdes diser quin ès venguda a aquel mestièr e qu'es le tieu percors?

N'èra pas un camin dreit! Pichona, ai totjorn fait musica e dança. Apuèi le bac ai estudiat en primièr literatura e musicologia, puèi ai trabalhat per artistas coma administratritz... Ai pas tengut longtemps abans de causir de fèr una formacion de dança contemporanèa... Mès la musica m'a tornat atrapar: trabalh dempuèi 6 annadas amb una companhiá de dança... e de cant!

- E cantar en occitan, qué t'i a menat?

Dinc a tard aviái pas estudiat musica e dança que dins escòlas classicas. A l'agrat dels encontres ai descobèrt musicas tradicionalas en francés, e plan lèu en occitan. Èra per ieu coma una revelacion: enfin trobavi una lenga e una musica per religar temps passat e present, dançaires e musicaires, gents e luòcs. Me soi abeurada als disques de Cocanha e dempuèi París ai començat le metòde "Assimil" e libres suls trobadors e trobairitz dins ma bibliotèca de quartier... Èri madura per tornar viure en Occitània! Enfin, entre 2021 e 2023 ai seguit una formacion en cant occitan amb Pascal Caumont al COMDT de Tolosa.

- Qu'es aquò l'estructura "Adromidera"?

"Adromidera" es una associacion que pòrta dos projèctes de dança e musica tradicionalas.

Le duò "Sonsaina" que fòrmi amb la cantaira Anaël Ben Soussan, qu'èra mon prumièr spectacle amb musica e lenga occitanas. Cantam, dançam e legissèm tèxtes de trobairises sus la condicion d'èster femnas, filhas, maires, amigas... Avèm començat a París en 2020, ont Anaël viu, e avèm encara quauques representacions cada annada entre Arièja, Tolosa e l'Isla de França. Le triò "Bèc" es un grop de bal. Sèm tres cantairas e un acordeon diatonic: es una formacion originala, amb fòrça polifonia, que demanda tanben d'èster plan exigentas per causir les tèxtes de nòstras cançons. Trabalham a partir de collectatges d'Occitània tota, amb una atencion particulara per aqueles d'Aude e d'Arièja, ont demoram. De còps perlongam o tornam escriure paraulas, per botar la nòstra sensibilitat dins la tradicion! Totas tres sèm tanben dançairas, doncas cercam fòrça de fèr musica amb cadéncias qu'ajudan plan la dança.

- Sembla qu'una idèa, una enveja siá totjorn a butar l'autra. S'encara as de nòu qué s'aprèsta?

Tiò! Soi sonqu'al començament de la mieuna exploracion de las musicas e danças tradicionalas! Ara sèm sustot concentradas amb le triò "Bèc" per fèr viure nòstre grop... Mès ai una enveja que creis: de bastir projèctes sus collectatges dins escòlas o associacions d'abitants aici dins Arièja. Pensi a amassar non sonque cants e contes en occitan, mès tanben en fòrça d'autras lengas que son encara tanben parladas aici, per se las aprene, les partatjar e fèr dialogar totas culturas. La nòstra vida es cargada de nòstras lengas, son totas preciosas contre un monde tròp lis!

Bèc en concèrt...

- 4 d'agost: Refugi d'En Beys (09)
- 5 d'agost: Refugi des Besines (09)
- 6 d'agost: Refugi des Bouillouses (66)
- 16 d'agost: Festival Vent d'août a Davejean (11)
- 26 de setembre: Bal des vendanges a Rieux-en-Val (11)
- 11 d'octobre: Hèsta de las Broishasa Castaignos-Souslens (64)
- 1 de novembre: Nuit du trad a Sant-Girons (09)
- 22 de novembre: Festenal occitan a Pàmias (09) e d'autres a venir!

Clip : <https://www.youtube.com/watch?v=d0pmvFK1Yds>
Musica : <https://bectrio.bandcamp.com/album/extraits>

Sonsaina
<https://anaelbensoussan.fr/sonsaina/>

Cronica d'Alan Vidal

Ah quand se'n vira la guinha!

Desempuèi qualques annadas, le pepin Loïson aviá daissada a sos filhs, le govèrn de la Bertraneta, una polida bòrda de la plana. Quuna decadéncia per aquel òme que pendent mièg sègle mestregèc de man de mèstre... quand se trobèc a gaireben 80 ans susprés a còps de se pèdre las aucas e en consequéncia redusit a d'òbras plan subaltèrnas.

Per li servir un chic d'autonomia e de responsabilitats, li avián reservat qualques domenis d'intervencion qu'el i tolerava pas la mendra ingeréncia de degun. Èra cargat d'assegurar l'estetica de la bòrda e atal li reveniá de dalhar regularament al long dels camins e a l'entorn dels ostalses. E per çò qu'èra del bestiar, acabat l'onor de suenhar las vacas, les buòus e autres vedèls li demorava pas que de fèr popar les lapins!

Un jorn de setembre e de bèl temps, tibad de valentisa, decidisquèc d'anar quèrre qualques pichonas balas de tresena copa de lausèrda que li avián aprestadas exprès per el e sos lapins.

S'escasiá plan, le tractor èra ja atelat a una remorcassa que servissiá normalament a carregar las gròssas balas. Un còp cargada la dotzena de balas se'n tornèc a l'ostal en prenent per la rota godronada. Pr'aquò deguèc passar jos la linha telefonica en decrepitud, amb coma sovent a la campanha, potèus enguindats, fials destibats... L'escaleta nautassa de la remòrca arrapèc le fial qu'acabèc per se copar après aver arrincat dos potèus. Tot aquel ramalh sens que le pepin s'avisèsse de quicòm!

Al cap de dos o tres jorns, un bon maitin, dos tecnicos patentats fasquèron una réparation provisoire en pedaçant le fial que doncas s'arrosseguc encara pelsòl demest l'èrba.

Per la vrespada amb la dalhusa rotativa, Loïson content de sa maitinada, entrepenguèc de tondre les bòrds dels camins qu'a son vejaire fasián fasti tant l'èrba n'èra nauta. E çò que deviá arribar arribèc, al long de la rota godronada la dalhusa pesquèc le fial telefonic que mètres e mètres s'enrodèron a l'entorn d'una lama. Aqueste còp ja se n'avisèc de la malafèita e tornèc a l'ostal le cap acaptat e la dalhusa en pana!

Se'n seguisquèc gaireben una setmana sens qu'a la Bertraneta sonèsse le telefòne!

A LUSHON... LA HÈSTA

DEL 14 AL 17 D'AGOST

« La Hèsta Gascona » es portada per l'associacion Pastoralà que mès qu'aquestis jorns de fèsta trebalhan tot l'an per la lenga e la cultura occitanas e mena projectes plan interessants.

Aqueste festenal ne prepausa per totis: conferéncias, talhièrs de lenga, de dança e de musica, passejada, concèrts, bals o encara... teatre amb les Galejaires d'Arièja que podèm salutar e mercejar per tot çò que fèn ençò nòstre e plan pus luènh!

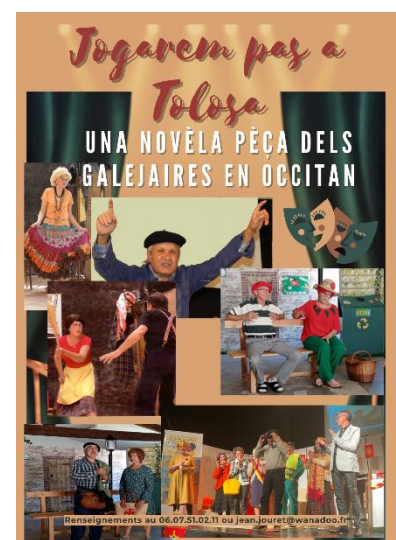
Tot le programa sus: <https://lahesta.com>

Entresenhas: pastorala31@gmail.com
06 34 95 71 22

Teatre encara!

Les Galejaires jogaràn sa pèça novèla, « Jogarem pas a Tolosa » le dimenge 31 d'agost a 16h00 al Castèl de Fichas a Vernhòla. Un florilègi dels moments melhors de las pèças de la tropa que festeja les 10 ans!

Entresenhas:
chateaufiches@gmail.com
06 70 07 35 83

La Cronica de Claudina Solhà

Tròp de causas...

“Papà, qu'as tròp de causas pertot! La mantat que non't serveishen cap mès. Que va caler vuedar andà fèr chiu de jaç”. Atal s'exprimava Florença, completament despassada per tot çò que Pèire encroava pertot, dins totas las pèças de casa. Contornant cintres encombradis de vestits de ploja o autis, la femna que s'enguilhèc en un passatge pro estret, e que començèc de's desbarrassar, dedens un carton, dels bocals de veire getadis dedens le garatge, en tot triant-les e portant-les a mesura al cabanon previst and'aquò pels uns, o a la bordilha.

Que se n'anèc le lendeman, mes que's prometèc de's tornar atelar a la tasca quinze dias après. Aquela reflexion que non cagèc cap dedens l'aurelha d'un sord. Le lendeman, Pèire que metèc le nas al bordèl de la pèça de de còsta, del plafond baish e plan pauc esclarada, sense caufatge, ont èra, dins le temps, le sèu talhièr de pintura, abandonat ara, amb una bona audor de temps passat.

Que cal diser que le noste òme qu'avïa per passion, detzenas d'ans a, de fèr tablèus segon l'inspiracion del moment, chiu de totis les formats, soenh en ner aishús blanc, o mès coloradis. E qu'òn ne tròba dins totas las pèças de casa, anant de maternitats a Don Quishòt, de paisatges a causas abstraitas, de boquets a marinas... Dins le temps, que fic mèma exposicions. Ara a la retirada que n'a cap mès ni enveja ni léser de s'i tornar. Aquí, al mièg de bufets e d'armaris, tròna la taula, prevista and'aquel usatge, encombrada de cojas, chaiòtas, pomas, trufas, cebas...

En prumèr, estreimar tot aquò. Pueish, atelar's a triar totis les pòts de pintura, mèma las dels contravents e dels mòbles. La mès grana part que son ara secas. E les pincèls, que non vàlen res mès ; e le chavalet? Deishem-le encara de costat.

La broeta a portada, Pèire que l'ompleish d'un flòc de boètas vuedas, o inutilisablas, sense cap d'esitacion. Aquò que partirà a la dechetaria de Paletès.

Ara, les godets. Aquí, amb mal de còr pr'aquò, le noste òme que s'avisa que n'i a plan a getar. Doncas que les desgatja tanbens, tot disent-se qu'ara qu'é vielh que non tornarà cap a produsir cap d'òbra.

E les tablèus? A cada tela botjada que li tornan en memòria se'n quina ocasion fut fèt aqueste, e aquel, e l'auta alà... Que non's decida cap a getar'n. Just que met las telas en òrde, plaçadas aishús la trancha, aishús un armari.

Bon, j'a fèt chiu de jaç. Florença benlèu sirà contenta quand torne.

Ara que demorarà a atelar's a un flòc d'autas causas: vestits que datan de l'an Ceset, confeturas de non sap mès se quünd, utisses de pertot, papèrs que desbòrdan dels bufets, libes tant que'n vòls... Cap de caumatge en vista!

TRAD'ESTIU

Trad'Estiu 2025: le public al rendètz-vos e un ambient magic jol cobèrt de Vilòta a Foish. Le dijòus 17 de julhet, le depart foguèt donat amb la darrèra pèça de l'Alan Vidal jogada a l'escasença dels 10 ans dels Galejaires al centre cultural de Foish.

Un còp mès, le Joan Baptista Poquelin d'Arièja o Farfatèla, aquò depend, se n'es donat de tot còr per escriure scènas risolièras e botant en boca d'aquelis gaujoses retirats replicas comicas. Es benlèu pas doman que jogaràn a Tolosa mas aquel ser d'aquí, èran plan presents.

Béatrice

FÈSTA DEL CANT A BROSENAC

Retorn sus la Fèsta del cant del 2 de julhet a Brosenac!

Engüan qu'èran les dètz ans de la Fèsta del Cant a Brosenac ; dètz ans que las

associacions La Lauseta e Revelhet organizan dus talhèrs de cant tradicional en occitan, a Pàmias e a La Bastida de Seron, dus còpses per mes tota l'annada escolària.

Es una fèsta per mos tornar trobar totis amassas un còp l'an, dins un esperit de partatge dels cants, de la lenga e de las tradicions « cosinièras »...

Mès aqueste rencontre de cantaires, petit a petit, que venguèt una fèsta del vilatjòt de Brosenac, ambe les vesins de tot l'escart que jògan amb plaser le ròtle de « public ».

Charrar, cantar, escotar, tastar las bonas causas que cadun a preparat amb amor, ríser e de còpses dançar... Tot que s'acaba dijós l'engard e dijós le noste carreton plen d'istoèras e de cançons. N'i'n demòran encara per las annadas que venen!

Pascala Respaud

Mots amagats

de Lidià Bastié

Cercatz los mots amagats, quand los auretz trobats totes demoraràn 36 letras inutilizadas; amb aquelas letras vos cal trobar un provèrbi.

ALBRICÒT
LEMON
COCOMBRE
AMÈTLAS
MAJOFA
COJA
AMORAS
NOGA
ESCARCHÒFA
AVAJONS
PASTÈCA
TOMATA

FAVAS
AVELANA
POMA
JOLVERD
BANANA
RASIMS
JOTA
CASTANHA
ALH
MERINJANA
CERIÈRAS
TRUFA

API
MONJAS
CODONH
CARRÒTA
NAP
FIGA
CAULETS
PATANA
FRAGOSTA
CEBA
PESES

IRANGE
CESE
PÒRRE

I	M	J	O	L	V	E	R	D	A	T	Ò	R	R	A	C
R	A	M	O	R	A	S	D	E	E	A	P	I	M	L	E
A	J	L	E	M	O	N	A	P	R	V	B	T	E	O	R
N	O	L	B	H	O	A	L	H	R	E	N	O	R	E	I
G	F	D	E	R	L	J	A	M	Ò	L	O	M	I	R	E
E	A	L	O	A	I	O	P	R	P	A	T	A	N	A	R
N	O	G	A	S	I	C	O	D	O	N	H	T	J	C	A
T	C	O	A	M	R	J	O	T	A	È	S	L	N	S	O
S	E	T	V	S	C	A	U	L	E	T	S	M	A	T	P
O	B	A	A	F	U	R	T	M	O	N	J	A	S	A	E
G	A	E	S	C	O	C	O	M	B	R	E	L	H	N	S
A	F	Ò	H	C	R	A	C	S	E	C	E	S	E	H	E
R	A	V	A	J	O	N	S	P	A	S	T	È	C	A	S
F	O	A	M	È	T	L	A	S	R	A	N	A	N	A	B

L’Espaci occitan serà tampat per comjats
del diluns 4 al divendres 22 d’agost

Dubertura le diluns 25 d’agost